

له یادی کۆمۆنەی پاریسدا

بژار

بەیانى بۇ شار خرۇشا
ھەرچى بازى نەسرەوت ھەبۇو
لە سنگىانا ... وەك ئاگرى كۈورە جۇشا
دېسانەوە لە مېڭۈودا (پاریس) زەنگى لېدايەوە
وەك بارانى بەھار ، مەرگى بە سەر زۇئىما بەردايەوە
ھاوار ئەكرا :

ئىمەي جۇڭە بىيىنە سەر يەك
دەريايەكىن ، گەورە و بەرىين
ئىمەي درەخت ، بىيىنە لاي يەك
گەورەتلىن دارستانى چىز و زەبەنگى سەر زەۋىن
ئازادىمان لە مەچەك و
بازووماندا زىندانىيە ، بەرى ئەدەين
كىيىكاريىن بە ئاواتى لە مېڭىنە خۇمان ئەگەين
وەرنە دەرى
بېرىارىكە ، گەرانەوە ئەبىستووه
وەرنە دەرى
رېزەكانمان بە خۇين و دل يەكخستووه
دەرگای مال و دەرگای دلتان ئاوهلاڭەن
ھەم خۇتان و ھەم ئاگرتان لە تىنۇيىتى بەرەلاڭەن
وەرنە دەرى
بە راوهستان ، ئىمە سىس و ئەوان گەشىن
ئىمە كۆيلەي بەرەم ھىن و ئەوان گەورە خاوند بەشىن
وەرنە دەرى
با بىرىنمان گىر بىسىنى و كىپە بکات
وەرنە دەرى
با دل لە ناو خۇرى دەستا خۇي نوقوم كات

که زریانی ئیمه هەنگات
کەشتى ئەوان سەرنگوومە
چاوی ئیمه بروسکە بات
رۇزى بەختیان شەوى شوومە
هاوار ئەكرا :

ھەوري خويىن ... بگەمینىن
18ى مارسە !

دەستى تولە نە كالانى خەو دەربىيىن
ھەتاویيکى خاموش نەبۇون ،
لافاوييکى بى نىشتنەوەن
ئەودى كە (تىيىر) لىيى تۆقىيە
وەرنە دەرى ، ئىيۇھ ئەوەن
چەمىھاوار بە گۈييانا شۇپ كەندەوە

وەك كېيىوھ و تۆقى زستان ، بە روويانا ھەنگەندەوە
ئىيۇھ بەرزن ، بەو قەدەرە لوتکەھى چىيا شەرمەزارە
ئىيۇھ گەشن ، بەو قەدەرە گۈل لە دەنگى خۇي بىزازە
ئەم (پاريس) ھ دەرگايىھە

بە رووی ئاسۇي كرييکارا داخراوه ... بىكەندەوە
ئەم (پاريس) ھ باستىلىكە

بە رووی چىنى كرييکارا راست بۇتەوە ... بىخەندەوە
نابى ئىيتىر ئازادىيمان

وەك ئەستىرىھى گەلاۋىشى دواي ھاۋىنان پىنەكەنى
نابى ئىيتىر خەۋاشانى

ئىيمە چىنى بۇرجوازى لە رەگەوە ھەنگەنى
ماھشخەلائىن كەوتۈينە دى ، بىرسىتىيمان ئەسوتىيىن

ھەلپىچانى چەوساندىنەوە
نېرگەركە لە سەر لاشە سەرمایيەدار ئەيرۇينىن
هاوار ئەكرا :

ئەوەي بلى ، زىن لە دېزى پىاوا نىيە
دوو گلىيە ئەكەين بە كالانى خەنچەر

ئەوەی بلىٰ ، کارى منداڭ هەلۇيەكى بەرزە فرە
 ئەچىنە ناو جىڭدەرىيە وە كەنە پېشکۈي ئەخەينە سەر
 ئەوەي بلىٰ كريي چۈون يەك
 ئەسپە شى يە و دابىيەن نابى
 گرى چىنگمان بە دەشتايى ھەممو سىنەرى رىي بىردوووه
 ئەوەي بلىٰ دىن و دەولەت ئەبى يەك بن
 كوانۇوو رقمان فيرى ئەكت
 چۈن دالىيەت مىشكى هيشتا ھېشۈمى عەقلى نەگرتۇووه
 18 مارسە

ئىلحاد ئەبى دەمامكى ھەلباتە وە
 لە دۈرۈي ھەممو ئايىنیكا ، مانگى دوخسار شەوق باتە وە
 سوپا دەبى
 وەك دەولەتى دۇما لە بەرىيەك ھەلۇشى
 پۈليس گۆشتى بىرىنىيەك
 لە ھەنگاوى يەكەممانا ئەبى بىزىت و داوهشى

* * *

بەيانى بۇ شار خەرۇشا
 چاو . . پىرشنگ و
 دل . . ئاگر و
 دەست . . ئاسنى دۈرۈتى پۇشا
 ووتىيان : خەوي سەدان سالە
 ئەمەرپىلۇووی دەكتە وە
 مېژۇوی چەۋساندە وە (پارىس) ،
 وەلامى پى ئەداتە وە
 ئەبىنە مەرگ بۇ وەستانمان
 كلاڭى خۇر دەكتەينە سەر
 بەرە و گۆرى ھەلەنراوى
 ئەم نىزامە ئەدىنە بەر
 خويىن مەئىنمان تاپۇ نىيە
 بە گۇرپىانا ئەيىھەينە خوار

بە روویانا رقمان ئەکەین
بە لاقاوا بروسکەدار
کوورەی دەستمان بخەینە گەر
سەد بەستەلەك دەکاتەوە
لە قورگىيانا پەردا بە سەر
ھەناسە ، دا ئەداتەوە
ووتیان بەسە !

ھەموو روژئى دارستانىك داريان لە نەشمانا ئەشكان
ھەر بە ئىمە زىنداھەكان پې ئەکوران و
دوايىش بە بارانى خويىنى

بەر (مەقسىتە) ، چراي بەختيان دا دەگرسان
ئىمە دويىنى و بەسەرهاتى ، لە مەيدانا ئاگر ئەدەين
دەست و قاچى خەوى ماوه ، لە چاومانا زنجىر ئەکەين
18ى مارسە

چۈن رېگە بەين
ئازادىمان لە دەلمانا ھەتاوى دا نەگرساو بىت ؟
چۈن رېگە بەين دەسەلا تمان
لە دەستىيانا ، شمشىرىيکى راوهستاو بىت ؟

ئەمۇ ئىتىر زەردەخەنە
دەبى ئالاى حوكىمانى بە سەرلىيوا بەرز كاتەوە

چاوى ئىمە ئەستىرىدىيە
دەبى جوابى ھەموو شەھۆيک بە جرييە بدانەوە

ئەمۇ ئىتىر لەشى ئىمە
چەققۇيەكە رووه و بىرىن ، دەمى تىيىزى راگرتۇوە
گىانى ئىمە ھەورى گەرە

زەۋى ھەموو غەمەكانى بە بروسکە داگرتۇوە
بۇ ... پىشەوە ،

لەم كاتەوە دللىيغان و سەر و رەنگمان
ھازە و لوتکە و خۆرەتاوە
پەلامار و دەنگ و روانىن

وەکو بازwoo و بىر و ئاوات
 سۆشیالىزمى تى ئالاوه
 هەر پە نجەيەك لە روومانا
 ئالاوهتە دار و تفنگ ، بىشكىنن
 هەرچى دلىك
 شادى ئىمە دەخاتە ناو دۆزە خىيەوە ، بىوهستىين
 بۇ ... پىشەوە ،
 گەرانەوە لە ھەنمەتى كريكارا نەبىستراوه
 گەرانەوە ، بايەوانى كەشتىيەكە
 لە زىيانى بازوومانا لۇول دراوه
 كوشتنى ئىمە شەتل نىيە ،
 خىرا خىرا لە كوشтарگاي شەركانان بىرونىن
 پاشتى ئىمە ئابپرووي خۇيان نىيە لە ۋىر
 بارى قورسا ، چۈنپىان بۇي بىنەوېن
 بۇ ... پىشەوە ،
 با كىشەمان لە گەلەيانا يەكالا كەين
 با دەرواژە
 لە سەر خويىنى ھەلچۈومان و
 رۇوخانى (تىير) ئاوهلا كەين
 شاخى رۇشتۇو
 لە ھەركۈي بى ، بۇومەلەر زەئەتاسىنى
 ئازارى گەر لە خۇ بهستوو ،
 بوركان بە زام ئەناسىنى
 بۇ ... پىشەوە ،
 ئەم ھەلسانە ،
 گەر لافاوى توورەش بىتە گىزەنئەوە ، تىيا خنكاوه
 بۇ ... پىشەوە ،
 كۆمۈنىزم گلۈپى ناو دل و چاوه
 دە سەيرى كەن ئەوهتاني لە ناومانا داگىرساوه

* * *

بڑا